

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
КЕАҚ «АХМЕТ БАЙТҰРСЫНҰЛЫ АТЫНДАҒЫ ҚОСТАНАЙ Өңірлік университеті»
Өмірзақ Сұлтанғазин атындағы педагогикалық институты
Педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасы
Қостанай облысы әкімдігінің білім басқармасы
«Ыбырай Алтынсариннің Қостанай облыстық мемориалдық музейі» КММ

АЛТЫНСАРИН ОҚУЛАРЫ

БІЛІМ БЕРУ ТӘЖІРИБЕСІНДЕГІ
ТЕХНОЛОГИЯЛАР МЕН ИННОВАЦИЯЛАР:
ЖАҢА ҚИЫНДЫҚТАР МЕН ТИІМДІ ШЕШІМДЕР

халықаралық ғылыми-тәжірибелік
конференция материалдары

АЛТЫНСАРИНСКИЕ ЧТЕНИЯ

ТЕХНОЛОГИИ И ИННОВАЦИИ
В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПРАКТИКЕ:
НОВЫЕ ВЫЗОВЫ И ЭФФЕКТИВНЫЕ РЕШЕНИЯ

материалы международной
научно-практической конференции

Қостанай қ., 2026 ж.
г. Қостанай, 2026 г.

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ / РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Қуанышбаев Сеитбек Бекенович, география ғылымдарының докторы, доцент, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің Басқарма Төрағасы-Ректоры, Қазақстан; **Наурызбаева Эльмира Кенжеғалиқызы**, тарих ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессоры, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің академиялық мәселелер жөніндегі проректоры; **Жарлығасов Женис Бахытбекович**, ауыл шаруашылығы ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің зерттеулер, инновация және цифрландыру жөніндегі проректоры; **Бережнова Елена Викторовна**, педагогика ғылымдарының докторы, Ресей Сыртқы істер министрлігінің Мәскеу мемлекеттік Халықаралық қатынастар институтының (университет) профессоры; **Есіркепова Кенжегүл Қабылғазықызы**, филология ғылымдарының кандидаты, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университеті Ө.Сұлтанғазин атындағы педагогикалық институтының директоры; **Ибраева Айман Елемановна**, Қостанай облысы әкімдігінің Білім басқару басшысы; **Калимжанова Роза Лаиковна**, PhD докторы, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасының меңгерушісі; **Утегенова Бибикуль Мазановна**, педагогика ғылымдарының кандидаты, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасының қауымдастырылған профессоры; **Смаглий Татьяна Ивановна**, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің, педагогика ғылымдарының кандидаты; педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасының қауымдастырылған профессоры; **Жетписбаева Айсылу Айратовна**, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің Ы. Алтынсарин атындағы әдістемелік кабинетінің меңгерушісі.

«Білім беру тәжірибесіндегі технологиялар мен инновациялар: жаңа қиындықтар мен тиімді шешімдер»:
Б 94 Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары: 13 ақпандағы 2026 жылдың – Қостанай: Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2026. – 2418 б. = Технологии и инновации в образовательной практике: новые вызовы и эффективные решения: Материалы международной научно-практической конференции: 13 февраля 2026 года. – Костанай: Костанайский региональный университет имени Ахмет Байтұрсынұлы, 2026. – 2418 с.

ISBN 978-601-356-659-7

Жинақта «Білім беру тәжірибесіндегі технологиялар мен инновациялар: жаңа қиындықтар мен тиімді шешімдер» атты Алтынсарин оқулары Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының материалдары бар. Бұл конференциялар «Адал Азамат» ұлттық бағдарламасын іске асырудың жалпы бағыттары мен үрдістерін анықтайды, соның ішінде жас ұрпақты тәрбиелеу мен оқытудың құндылық аспектілері, жаһандық контексте ұлттық білім беру нұсқауларын қайта қарастыру және жаңартудың озық тәжірибелерін көрсету, жас ұрпақта азаматтық бірегейлік пен патриоттық құндылықтарды дамытудың ғылыми-әдістемелік негіздемесі және жасанды интеллекті заманауи білім беру процесіне жүйелі түрде енгізудің инклюзивті тәжірибелері мен әдіснамасының қысқаша мазмұны.

Конференция материалдарында Ы. Алтынсариннің педагогикалық мұрасының білім берудің құндылықтық мағыналары бойынша заманауи нұсқаулар контекстіндегі өзектілігі, оқыту мен тәрбиелеудің аксиологиялық аспектілерінің ғылыми негіздері, сондай-ақ мұғалімдердің ұлттық білім берудегі заманауи қиындықтарға дайындығы мәселелері және мұғалімдердің цифрлық ресурстарды пайдалана отырып, инновациялық қызметке педагогикалық құзырлығы талқыланады.

Бұл жинақтағы материалдар ғалымдар, университеттер мен колледждер профессорлары, мектеп және мектепке дейінгі мекемелер мұғалімдері, білім беру саласындағы психологтары, магистранттар мен студенттер үшін қызықты болуы мүмкін.

В сборнике содержатся материалы Международной научно-практической конференции Алтынсаринские чтения «Технологии и инновации в образовательной практике: новые вызовы и эффективные решения», определяющие общие направления и тенденции внедрения национальной программы «Адал азамат», такие, как ценностные аспекты воспитания и образования молодого поколения, демонстрация лучших практик по переосмыслению и актуализации национальных ориентиров образования в глобальном контексте, научно-методическое обоснование формирования гражданской идентичности и патриотических ценностей обучающихся, обобщение инклюзивных практик и методологии системной интеграции искусственного интеллекта в современный образовательный процесс.

Материалы Конференции посвящены обсуждению актуальности педагогического наследия Ы. Алтынсарина в контексте современных ориентиров ценностных смыслов воспитания, научных основ аксиологических аспектов обучения и воспитания, а также вопросы готовности педагогов к современным вызовам в отечественном образовании, к инновационной деятельности с использованием цифровых ресурсов. Материалы данного сборника могут быть интересны ученым, преподавателям вузов и колледжей, учителям школ и воспитателям дошкольных учреждений, педагогам-психологам, магистрантам и студентам.

ISBN 978-601-356-659-7

9 786013 566597

УДК 37.013.75:371.3
ББК 74.04+74.202

© Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2026
© Костанайский региональный университет имени Ахмет Байтұрсынұлы, 2026

ӘОЖ 378.013:796

ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУ ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ БЕЙІМДІК ДЕНЕ ТӘРБИЕСІ МАМАНЫНЫҢ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІ

Испамбетова Гульдана Аяпбергеновна,
PhD, аға оқытушы,
жаратылыстану педагогикасы және дене шынықтыру кафедрасы
Алматы гуманитарлы–экономикалық университеті,
Алматы қ., Қазақстан

Телахынов Еркін Билалович
ассоциацияланған профессор,
сауықтыру спорт кафедрасының аға оқытушысы,
Абай атындағы қазақ ұлттық педагогикалық университеті,
Алматы қ., Қазақстан

Аңдатпа

Бұл мақала инклюзивті білім беру жағдайындағы бейімдік дене шынықтыру мұғалімдерінің кәсіби тәжірибесі мен дайындығының өзекті мәселелерін қарастырады. Инклюзивті ортада дене шынықтыру сабақтарын тиімді ұйымдастырудың негізгі кедергілері мен сабақ беру әдісі ұсынылады. Сапалық зерттеудің талдау әдістерін (халықаралық және отандық тәжірибені сипаттау, сараптамалық талдау) пайдалана отырып, тәжірибеде қолданылатын тәсілдерді сараптайды. Мақалада бейімдік дене шынықтырудың түпкілікті мақсаты тек дене қуаты қасиеттерінің дамуы емес, сонымен қатар терең жеке тұлғалық тәжірибе, яғни қозғалыс пен қарым–қатынас арқылы өзін–өзі ашу, әлеуметтік оқшаулану шекарасын жеңу деп көрсетіледі. Мұғалімдердің осы саладағы кәсіби құзыреттілігі мен қайта даярлауының маңыздылығы атап өтіліп, тиімді инклюзивтік тәжірибені қалыптастырудағы негізгі фактор ретінде бекітіледі.

Түйінді сөздер: ерекше білім беру қажеттігі бар балалар, бейімдік дене тәрбиесі, инклюзивті білім беру, педагог.

Аннотация

Эта статья рассматривает актуальные вопросы профессиональной практики и подготовки учителей адаптивной физической культуры в условиях инклюзивного образования. Анализируются основные барьеры для эффективной организации уроков физической культуры в инклюзивной среде и методы преподавания. Используя методы качественного исследования (описание международного и отечественного опыта, экспертный анализ), статья исследует подходы, применяемые на практике. В статье показано, что конечная цель адаптивной физической культуры заключается не только в физическом развитии, но и в глубоком личностном опыте, то есть в самопознании через движение и общение, преодолении границ социальной изоляции. Подчеркивается важность профессиональной компетентности и переподготовки учителей в этой области, которая утверждается как ключевой фактор в формировании эффективной инклюзивной практики.

Ключевые слова: дети с особыми потребностями, адаптивная физическая культура, инклюзивное образование, педагог.

Abstract

This article examines current issues in the professional practice and training of adaptive physical education teachers in inclusive education settings. It analyzes the main barriers to effectively organizing physical education classes in an inclusive environment and explores teaching methods. Using qualitative research methods (description of international and domestic experience, expert analysis), the article examines approaches applied in practice. The article demonstrates that the ultimate goal of adaptive physical education is not only physical development but also a profound personal experience—namely, self-discovery through movement and communication, and overcoming the boundaries of social isolation. The

importance of professional competition and retraining of teachers in this field is emphasized, which is established as a key factor in shaping effective inclusive practice.

Key words: children with disabilities, adapted physical education, inclusive education, teacher.

2024 жылы республика бойынша ерекше білім беруді қажет ететін балалардың саны 230 мыңнан асқан. Бұл көрсеткіш барлық білім беру мекемелерінде инклюзивті білім беру қажеттілігі мен маңызын айқындайды. [1]. Бүгінгі таңда елімізде 500–ге жуық арнайы білім беру ұйымдары жұмыс істейді. 2024 жылдың есебі бойынша жалпы білім беретін мектептердің 90%–да инклюзивті білім алуға жағдай жасалған. [2]. Арнайы және инклюзивті білім берудің сапасы оқытушылардың кәсіби даярлығы мен біліктілігіне тікелей байланысты. Соның ішінде бейімдік дене тәрбиесі пәні мұғалімдерінің алатын орны ерекше. Дене белсенділігімен тұрақты шұғылдану әрбір адамға, яғни өсіп келе жатқан жас ұрпаққа пайдасы зор екені зерттеулерде дәлелденген. Ал ерекше білім беруге қажеттігі бар білім алушылар көп жағдайда күрделі себептерге байланысты мектептерде оқшаулануға мәжбүр. Оның мүмкін себептеріне: мұғалімдердің бұл салада жеткіліксіз даярлығы мен білімі, ресурс–тардың және қаржыландырудың жетіспеушілігі, мектеп әкімшілігі мен қызметкерлер тарапынан қолдаудың жеткіліксіздігі, сондай–ақ спорт кешендері мен басқа да спорттық құрылыстардың қолжетімділігінің төмендігі жатады. [3, 4, 5, 6]. Инклюзивті білім беру жүйесі барлық категориядағы жандарға теңдей мүмкіндіктер ұсынады. Бұдан былай өз қабілеттеріне сәйкес барлық қимыл белсенділігі бар, жеке дамыту жаттығуларынан бастап командалық спорт түріне дейін қатысу мүмкіндігі беріледі.

Еліміздегі инклюзивті дене шынықтыру сабағын жүргізу тәжірибесі енді жол тартып келеді. Дегенмен бұл салада көптеген ғалымдар зерттеулерін жүргізуде. Оның артықшылықтары мен кемшіліктерін анықтап білім беру жүйесінің жақсаруына үлестерін қосуда. Мысалы инклюзивті жүйеде дене шынықтыру сабағын ұйымдастыру бойынша Жомартова А. Д. және т.б. зерттеушілер Павлодар қаласының дене шынықтыру мұғалімдеріне интервью жүргізу арқылы респонденттердің пікірін саралаған. Зерттеуге осы салада жұмыс істеп жатқан 17 дене шынықтыру пәнінің мұғалімдері қатысқан. Респонденттерге бірнеше сұрақтар қойылған. Солардың бірі: “Инклюзивті сыныптағы дене шынықтыру сабақтарында қандай қиындықтарға жиі тап боласыз?” деген сұраққа мұғалімдердің көпшілігі негізгі қиындық ретінде оқушылардың әртүрлі дене дайындығының болуы, арнайы жабдықтардың жеткіліксіздігі мен қауіпсіздік мәселесі бар екенін айтып өткен. Сонымен қатар уақыт тапшылығын, яғни жеке оқушыға жеткілікті көңіл бөле алмауды да атап өтті. “Оқушылардың сабаққа қатысу белсенділігін қалай бағалайсыз?” деген сұраққа жауаптар екі бағытта қарастырылған. Мұғалімдердің бір бөлігі бағалау критерийі бойынша белсенді қозғалыс жиілігімен, ынта білдіру және тапсырмаларды орындаумен анықтаса, екіншілері оқушылардың эмоционалдық көңіл–күйін белсенділік көрсеткіші ретінде қолданатыны айқындалған. “Қандай қосымша қолдаулар немесе материалдар қажет деп ойлайсыз?” деген сұраққа алынған жауаптарды сараптауда ең алдымен әдістемелік құралдар мен арнайы спорттық жабдықтардың қажеттігі екенін бөліскен. Сондай–ақ, көмекші мамандардың (логопед, дефектолог, ассистент) қолдауына қажеттілік туындайтыны анықталған. “Инклюзивті білім беру жағдайында дене шынықтыру сабағын ұйымдастыру үшін не жетіспейді деп есептейсіз?” деген сауалға арнайы біліктілікті арттыру курстарынан өту керектігін, мектептердің инклюзивтілікті сақтауға мүмкіндік беретін арнайы спорттық инфрақұрылымның жеткіліксіз екендігін атап өткен. Кейбір мұғалімдер ата–аналармен байланыс пен түсіндіру жұмыстарын күшейту керек деп есептейді. Жеткіліксіздік негізінен үш салада байқалады:

әдістемелік, материалдық және кадрлық қолдау. Зерттеуге қатысқан мұғалімдер ерекше білім қажеттігі бар балалардың көпшілігінің дене шынықтыру сабағынан босатылуы жайлы анықтамаларының болуын атап кеткен. Өте қиын және күрделі диагнозы бар балалар көбінесе үйде білім алатындығы белгілі болған. [7].

Дәл сондай интервью 2020 жылы Джакартадағы инклюзивті мектепте дене шынықтыру пәнінің мұғалімдерімен Исмаил Гани және т.б. зерттеушілермен жүргізілген. Қатысушылардың жұмыс тәжірибесі 17–24 жыл екені тіркелген. Мұғалімдер дене шынықтыру және бапкер мамандығын бітірген. Олар мектепке орналасқанда бейімдік дене тәрбиесі саласынан еш хабары болмағанын және осы күнге дейінгі алынған білімдері тәжірибемен және ғаламтордағы қолжетімді ақпарат құралдарынан жинағанын айтқан. Респонденттер дене шынықтыру сабақтарын әдеттегідей барлық балаға бірдей өтетінімен бөліскен. Өйткені мектепте арнайы құрылғылар бола бермейтіні анықталған. Сабақты өткізу бойынша жоспар сол қалпында қалады, тек ерекше білім беруге қажеттігі бар балаларға сай өзгертілетінін, бағалау критерийі де баланың қабілетіне қарай қойылатыны (қалай орындағанына қарай, көп жағдайда минималды өту бағасы қойылады) анықталған. Оқыту үрдісі барлығына бірдей болып қала береді, тек кейде жекешеленген әдіс, оқшаулану, арнайы тапсырмамен шектеледі деп мұғалімдер өз тәжірибелерімен сұхбатта бөліседі. Бұл зерттеуде де инклюзивті сыныптарда жұмыс істейтін барлық бейімдік дене шынықтыру мұғалімдері сабақты балалардың дағдыларына қарай бейімдейтінін, сондай-ақ бұл салада арнайы білімдері жоқ екендігін көрсетеді. Мұғалімдер өздерінің білімдерін әртүрлі тәсілдермен арттырып, ақпаратты қолжетімді барлық дерек көздерден алып отырғаны анықталған. [8].

Сондай-ақ Англия еліндегі инклюзивті дене шынықтыру сабағын қарастыратын болсақ әлі күнге дейін шешілмеген сұрақтарының бар екендігін атап өткен жөн. Мәселен К. Диксон, С. Брей, Т. Гиббонстың 2017–2019 жылдар аралығында өткізген зерттеуі негіз бола алады. Зерттеу 34 респонденттің қатысуымен жартылай құрылымдық интервью арқылы өткен. Интервью нәтижелерін талдау кезінде Англияның «қалыпты» мектептерінде дене шынықтыру сабақтарына қатысу кезінде ерекше қажеттігі бар балалар әлі де көптеген кедергілерге тап болатыны, педагогтардың ерекше санаттағы балаларды дене шынықтыру сабағына қатыстыруға дайын емес екендігі анықталған. Ғалымдар зерттеу нәтижесін ерекше қажеттігі бар балалар мен олардың отбасыларын, дене шынықтыру мұғалімдерін білім беру тәжірибесіне кіріктіру керек екенін және мұғалімдерді бастапқы даярлау провайдерлерін кіріктіру қажет деп тұжырымдайды. [9].

Ал АҚШ-тың бейімдік дене тәрбиесі мұғалімінің 2000 жылғы тәжірибесін қарастырсақ, бастауыш сынып оқушыларына дене тәрбиесі сабағында боулинг тақырыбы бойынша сабақ өту барысында ерекше білім беру қажеттігі бар балалар да өздерінің дені сау құрдастары сияқты қарапайым нұсқаулықты, оның ішінде залдағы (едендегі немесе жердегі) сызықтарды тану, белгілі бір бұлшықет қозғалыстарын жасау, кезегін күту, логикалық ойлау қабілетін көрсететін тапсырмаларды теңдей орындаған. Өйткені мұғалім топтағы ерекше қажеттігі бар қатысушылары үшін құралдар мен ойын ережесін өзгерткеннің нәтижесінде іске асқан. Денесінің жоғарғы бөлігі зақымданған балаларға допты домалату үшін арнайы жылжымалы пандус қолданған. Арбаға таңылған қатысушыға допты итеру үшін ұзын таяқша (шафлборд ойынының құралы тәріздес) берілген. Көру мүшесі зақымданған оқушыға жолшаға апаратын ашық түсті винильді іздер қарастырған. Ал ауыр салмақты көтере алмайтын қатысушыға ішінде асбұршақпен толтырылған допты немесе жеңіл допты

қолданған. Бұл әр оқытушының ерекше топтағы қатысушыларға қарай сабақ жоспарын бейімдеуіне байланысты.

Вирджиния штатының Арлингтон қаласындағы бейімдік дене тәрбиесі мұғалімі өзінің тәжірибесінде 18 баламен жұмыс істеген. Балалар дағдыларының әртүрлі деңгейін ескеру үшін мұғалім оларға таңдау ұсынады. Мысалы, лақтыру мен ұстап алу техникасын өткізгенде, балалар, бұршақ қаптамаларын немесе доптарды таңдай алады. Олар боулинг ойынының төменнен домалатып беру дағдысын үйрену барысында, бір бала бұл қимылды диагнозына қарай орындай алмағанда мұғалім оның добы үшін арнайы төсем жасайды. Ол допты оңай көтеріп, төсемге қойып, сыныптастарымен бірге боулинг ойнауға дайын болған. Осылайша мұғалім әр баланың дағдысына қарай әдісті өзгертіп отырған. Сондықтан бейімдік дене тәрбиесі маманы басқа оқытушылармен ерекше білім беру қажеттігі бар балалар жайлы жиі кеңес сұрап отыруы тиіс. Өйткені топта сынып жетекшісі қай баламен жұпта жақсы қарым-қатынас орната алатынын, балаға не ұнайтынын, не ұнамайтынын жақсы білуі мүмкін. [10, 1 б.].

Бейімдік дене шынықтыру мұғалімдерінде әртүрлі диагнозы бар балалармен жұмыс істей алу құзыреттілігі болуы керек. Сыныпта ерекше білім беру қажеттігі бар бала саны аз немесе көп болғанына қарамастан маман әр баланың медициналық, психологиялық, әлеуметтік және педагогикалық нәтижелерін пайдаланады. Олар қойылған диагноз түрінің жеңіл, орташа және ауыр формаларының табиғаты мен себебін, яғни дене белсенділігінің қандай түрі сай келетінін зерттейді. Мысалы, астмамен ауыратын балаға жүктеменің қауіпсіз деңгейін анықтайды. Бұл жағдайда тыныс алу жүйесіне төменгі жүктеме болатын жүзудің белгілі стилін ұсынады. Физиотерапевттің көмегімен бейімдік дене тәрбиесі мұғалімі церебралдық сал ауруы бар балаға арналған бұлшықеттік реабилитация бағдарламасын жасай алады. Ал жеңіл ақыл есі кем балаға допты лақтыру, ұстап алу және қуалау сияқты ойындары қызық болады. Бейімдік дене тәрбиесі мұғалімдері баланың қойылған диагноз түрінің ерекшеліктерін жақсы білу үшін мектептегі басқа мамандардың біліміне жүгінуі тиіс. Физиотерапевттер, эрготерапевттер, логопедтер, мектеп медбикелері және сынып жетекшілері бейімдік дене тәрбиесі мұғаліміне құнды ақпарат беріп отыратын мамандардың бөлігінің бірі. Олар бірлесе отырып әрбір бала үшін жеке білім беру жоспарын әзірлейді. Ата-аналар да оқу мақсаттарына қол жеткізу үрдісіне қатысуы керек. Кейде мектептің басқа қызметкерлері де оқу үрдісіне күтпеген жерден көмектесе алады. Оны АҚШ-тың инклюзивті мектептеріндегі бейімдік дене шынықтыру мұғалімінің тәжірибесінен байқауға болады. Мысалы, бейімдік дене тәрбиесі мұғалімі оқушылардың сабақтың бастапқы бөліміндегі бой жазу жаттығуларынан зеріккендерін, оны орындағылары келмейтінін естиді. Сонда мұғалім бой жазу жаттығуларын жалғастырудың маңызды екенін түсініп, мектептегі испан тілі пәні мұғалімінен аздап аудару үшін көмек сұрайды. Бірнеше күннің ішінде дене тәрбиесі сабағы аэробтық жаттығулар кезінде екі тілде жүргізіле бастайды. Мұғалім әрбір жаттығуға командаларды испан тілінде береді, ал оқушылар «Қолды аяқтың ұшына жеткізу», «Тізелерді бұғу» және т.б. үшін испан тіліндегі сөз тіркестерімен қайталайды. Бұл формат сабақты креативті өткізуге жол ашқан. [10, 2–3 б.].

Бейімдік дене тәрбиесі мұғалімдері әр оқушының мүмкіндігіне қарамастан, дене шынықтырудың ағзаға тигізетін пайдалы әсер ететініне сенеді. Олар топтағы сабақты баяу қабылдайтын оқушыларға сабырлықпен көңіл бөледі және бір сынып шеңберінде денсаулығы шектеулі балаларды да, олардың дені сау құрдастарын да

ынталандыра біледі. Бұл мамандар жақсы тыңдаушылар және адамдардың мінез–құлқын бақылаушылар, олар оқушылармен жұмыс істейтін басқа да мамандардың тәжірибесіне құрметпен қарайды. Бейімдік дене тәрбиесі мұғалімдері бұл жоғары дәрежедегі дене шыдамдылығына ие шығармашылық пен тапқырлық қасиеттері бар педагогтар. Бейімдік дене тәрбиесі мұғалімінің жұмысындағы ең үлкен қиындық барлық оқушылар үшін креативті сабақ және үнемі ынталандырып отыру. Өйткені жыл сайын әртүрлі диагнозы бар балалар сабаққа қатысады. Бұл әр сабақты бағдарламаны өзгертпей ерекше білім беру қажеттігі бар баланың дағдысына қарай ұйымдастырылуы, тақырыпқа сәйкес креативті өзгертілуі.

Ерекше білім беруге қажеттілігі бар балалардың еңбек нарығында және қоғамда сәтті әлеуметтенуінде маңызды орын алатын негізгі фактор мұғалімдердің біліктілігін арттыру және қайта даярлау. Мүмкіндігі шектеулі жанды қоғамның толыққанды мүшесі ретінде тәрбиелеу, оның бойындағы дарынды қасиеттерін ашу, оның табысқа жетуіне толеранттық ортаның болуы үлкен рөл атқарады. Ал бейімдік дене тәрбиесі бұл санаттағы тұлғалар үшін жаңа достар табудың, қарым–қатынас орната білудің, толассыз эмоциялар алудың, әлемді танудың, қоғамда өз орнын табудың жалғыз тәсілі болып табылады. Демек, бейімдік дене тәрбиесіне қатысудың негізгі нәтижесі тек қана қимыл–қозғалыс емес, сонымен қатар терең жеке тұлғалық тәжірибе. Қозғалыс пен қарым–қатынас қуанышын ашудан, жеңіс пен жеңіліс диалектикасын қабылдаудан тұратын бұл тәжірибе өзін–өзі асу қабілетіне ұмтылуға әкелетін маңызды жетістік. Бұл өз кезегінде мәжбүрлі әлеуметтік оқшаулану шекарасынан шығудың негізгі қағидатына айналады.

Әдебиеттер тізімі:

1. Egemen.kz. (2024, сәуір 23). Елімізде ерекше білім беруді қажет ететін 230 мың бала бар. <https://egemen.kz/article/380036-elimizde-erekshe-bilim-berudi-qadget-etetin-230-mynh-bala-bar> (Дата обращения: 7.01.2026).
2. Bilimdiler.kz. (n.d.). Ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларды әлеуметтік ортаға бейімдеудің тиімді стратегиялары. <https://bilimdiler.kz/ustaz/31819-erekshe-bilim-beru-kazhettiligi-bar-balalardy-aleumettik-ortaga-bejimdeudin-tiimdi-strategijalary.html> (Дата обращения: 6.01.2026).
3. Block M. E., Obrusnikova I. Inclusion in physical education: A review of the literature from 1995–2005. *Adapted Physical Activity Quarterly*, 24 (2), 2007. P. 103–124.
4. Hodge S., Ammah J., Casebolt K., Lamaster K., O'Sullivan M. High school general physical education teachers' behaviors and beliefs associated with inclusion. *Sport, Education and Society*, 14 (4), 2009. P. 395–419.
5. Vickerman P., Coates J. K. Trainee and recently qualified physical education teachers' perspectives on including children with special educational needs. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 14 (2), 2009. P. 37–153.
6. Arbour–Nicitopoulos K.P., Martin Ginis K. A. A pilot study examining the reliability and validity of a tool to assess the favourability of exercise instruction images for individuals with physical disabilities. *Psychology of Sport and Exercise*, 12 (4), 2011. P. 410–416.
7. Жомартова А.Д., Озгамбаева Р.О., Алпысбаева М.Б., Кажикенова Г.М., Антикеева С.К. Инклюзивті білім беру жағдайында дене шынықтыру сабағын ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсыныстар. Абай атындағы ҚазҰПУ Жаршысы. Педагогикалық ғылымдар сериясы. 4 (88). 2025. 359–376 Б.
8. Gani I., Purwanto S., Wibowo Y.A. Implementation of Inclusive Physical Education in Yogyakarta Senior High Schools: Teacher Experience. *International Journal of Human Movement and Sports Sciences*. Atlantis Press. 8 (6). 2020, P. 1–8.
9. Kevin D., Stuart B., Gibbons T. Still outsiders: The inclusion of disabled children and young people in physical education in England. *Disability and Society*. 37. 1–19. 10.1080/09687599.2021.1907551
10. National Clearinghouse for Professions in Special Education. Adapted physical education teacher: Making a difference in the lives of students with special needs (Publication No. 113.00). 2000. Council for Exceptional Children.

ИНКЛЮЗИВТІ ГУМАНИСТІК БІЛІМ: ҚИЫНДЫҚТАР, ЖЕТІСТІКТЕР ЖӘНЕ ТӘЖІРИБЕНІ ЖАЛПЫЛАУ

МАЗМҰНЫ / СОДЕРЖАНИЕ

2 СЕКЦИЯ

ИНКЛЮЗИВНОЕ ГУМАНИСТИЧЕСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ: ВЫЗОВЫ, ДОСТИЖЕНИЯ И ОБОБЩЕНИЕ ОПЫТА

Абдильманова Дина Салимовна	Ән мен қимылды байланыстыру арқылы моториканы дамыту жолдары	1242
Аймухамедова Салтанат Борамбаевна, Урунтаева Даяна Касымхановна	Применение нейрогимнастики в работе для повышения эффективности коррекционного процесса у детей ЗПР: опыт и перспективы	1246
Алимжанова Арайлым Магашевна	Инновационный менеджмент в образовательных организациях, работающих с детьми с РАС	1251
Алипбаева Гульжан Агыбаевна, Нурова Асемгуль Кажихановна	Инклюзия университеттің тұрақты дамуының құрамдас бөлігі	1255
Амренова Қымбат Заединқызы, Салыкова Гүлшат Белгібайқызы	Қазіргі мектеп жағдайындағы инклюзивті білім берудің болашағы	1259
Ауезханова Мирамкул Жумағалиевна, Ерғазина Бағлан Кабдолловна	Инклюзивті гуманистік білім: қиындықтар, жетістіктер және тәжірибені жалпылау	1263
Бегежанова Ботағоз Карымжановна	Ақыл–ойы бұзылған балаларды тәрбиелеп отырған отбасыларды әлеуметтік–психологиялық сүйемелдеу	1266
Бегежанова Райхан Карымжановна, Жиенбаева Надежда Бисеновна	Иммерсивті технологиялар – зияты зақымдалған балалардың әлеуметтік– тұрмыстық дағдыларын дамыту құралы ретінде	1271
Булгакова Вероника Андреевна	Гуманизация инклюзивной среды: технологии формирования эмпатии и коллективной ответственности в разнородном классе	1275

Бутагарина Арайлы Ирбулатовна, Ахметова Тулебике Ауезхановна	<i>Инклюзивті ортада қазақ тілін оқытудағы ЖИ негізіндегі интерактивті көрнекіліктер</i>	1279
Бушуева Наталья Александровна	<i>Развитие функциональной математической грамотности младших школьников с задержкой психического развития посредством нейрокоррекционных практик</i>	1283
Волчкова Оксана Александровна	<i>Возможности применения технологии уровневой дифференциации в работе с детьми с особыми образовательными потребностями, на уроках в начальной школе</i>	1286
Гелдимухаммедов Акмырат Гелдимухаммедович	<i>Интеграция stem–образования и национального воспитания в современном образовательном процессе</i>	1292
Григорова Юлия Борисовна, Приходько Анастасия Геннадьевна	<i>Формирование учебной мотивации у младших школьников с особыми образовательными потребностями на уроках математики в условиях инклюзивного обучения</i>	1296
Досумова Гульнара Тыйштаковна, Шарипбаева Айгуль Айтбаевна	<i>Қазақ тілі сабағындағы инклюзивті білім беру: әдістері мен мүмкіндіктері</i>	1301
Жалтенова Малика Дауреновна, Алдамасова Айгерим Жексыбаевна	<i>Создание поддерживающей образовательной среды в рамках инклюзивного гуманистического образования: опыт работы с обучающимися с ТНР и ЗПР</i>	1305
Ибраева Мархабат Даировна, Тлеубай Асель Даулетовна	<i>Инклюзивті оқытуда цифрлық білім беру ресурстарының Мүмкіндіктері</i>	1310
Иванина Светлана Анатольевна, Лоза Илона Станиславовна	<i>Возможности использования цифровой образовательной среды в логопедической работе с детьми с особыми образовательными потребностями</i>	1315
Испамбетова Гульдана Аяпбергеновна, Телахынов Еркин Билалович	<i>Инклюзивті білім беру жағдайындағы бейімдік дене тәрбиесі маманының педагогикалық құзыреттілігі</i>	1319
Кабылбекова Гульнара Саматовна, Галиуллина Жулдызай Зарлыковна	<i>Инклюзивті білім берудің өзекті мәселелері: қиындықтары мен жетістіктері</i>	1324

Казакова Ольга Викторовна, Оберемкова Ольга Витальевна	<i>Практические аспекты применения нейропсихологический гимнастики в развитии эмоциональной сферы детей дошкольного возраста с задержкой психического развития</i>	1328
Каппасова Шамшырак Еркиновна, Халыкова Гаухар Алтаевна	<i>Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту және әлеуметтендіру принциптері</i>	1332
Каттебаева Маржан Зиятқызы	<i>Цифрлық технологиялар – инклюзивті білім беруді дамытудың маңызды құралы</i>	1339
Кауметова Карлыгаш Мустакимовна	<i>Мир без барьеров и границ: инклюзия как путь к справедливому обществу</i>	1343
Киль Елена Дмитриевна	<i>Методическое сопровождение инклюзии</i>	1349
Косницкая Елена Анатольевна, Литвих Светлана Константиновна	<i>Теоретико–методологические основания и средства формирования фразовой речи у слабослышащих старших дошкольников</i>	1351
Куйшинова Зулиха Шайкимелевна, Курмангалиева Айнаш Алтаевна	<i>Инклюзивті білім берудің толерантты білім беру ортасын қалыптастырудағы рөлі</i>	1355
Култанов Дастан Темиржанович, Төлегенұлы Нұржан	<i>Инклюзивті білім беру жағдайында мектеп оқушыларына БОЧЧА негізінде бейімделген дене тәрбиесінің әдістемесі: теориялық негіздері мен тәжірибелік қолданыс</i>	1359
Кумарова Асмира Алмасовна, Абдиркенова Акбидаш Капановна	<i>Инклюзивті білім беру жағдайында студенттердің педагогикалық қызметке психологиялық дайындығын қалыптастыру</i>	1365
Кушкинбаева Асем Серикбаевна, Альмуханова Айнур Каиржановна	<i>Инклюзивное образование в общеобразовательной школе: выявление одарённых детей с особыми образовательными потребностями и обеспечение условий равной конкуренции</i>	1371
Максимова Ольга Львовна	<i>Модель практикума по суммативному оцениванию для учащихся с особыми образовательными потребностями: подходы, результаты, рекомендации</i>	1375

Наджмеддинли Анар Наджмеддин оглу	<i>Опыт Азербайджана в сфере образования слабослышащих детей и возможности применения поддерживающих ИИ-технологий</i>	1379
Налобина Галина Юрьевна, Пронькина Оксана Валентиновна	<i>Организация инклюзивного образования при обучении студентов с ОВЗ по специальности 46.02.01 Документационное обеспечения управления и архивоведение</i>	1384
Насырова Эльмира Фанилевна, Возмилова Ольга Викторовна	<i>Формирование инклюзивных компетенций студентов педагогического направления при организации тренинга «Мир глазами детей»</i>	1388
Натигулова Гульзия Жумагалиевна, Демисенова Шнар Сапаровна	<i>Психолого–педагогические условия развития толерантности личности подростка</i>	1392
Никитенко Мария Алексеевна, Демисенова Шнар Сапаровна	<i>Когнитивное развитие как фактор успешной адаптации ребенка к школьному обучению</i>	1396
Нурушева Гюльмира Ерблановна	<i>Инклюзивное гуманистическое образование в современной школе</i>	1400
Нұрбекова Аида Мұратбекқызы, Нышанбай Аяжан Рахимбайқызы	<i>Мектеп жасына дейінгі сөйлеу тілінде бұзылыстары бар балалардың эмоционалдық сферасының даму ерекшеліктері</i>	1404
Нұрбекова Аида Мұратбекқызы, Иманбай Айғаным Бағдатқызы	<i>Кіші мектеп жасындағы балалардың сөйлеу тіліндегі бұзылыстардың түрлері және оларды алдын алу жолдары</i>	1409
Омарова Гульсана Ержигитовна, Жантлесова Мадина Хамзаевна	<i>Қазақ тілі сабағында инклюзивті гуманистік білім беру тәсілдері</i>	1414
Омелянович Ольга Ивановна	<i>Практические аспекты педагогической реабилитации детей с кохлеарными имплантами</i>	1419
Пращур Марина Валерьевна	<i>Оценка эффективности тьюторского сопровождения как фактора социальной адаптации детей в инклюзивном классе общеобразовательной школы</i>	1424

Савгуров Александр Сергеевич	<i>Инклюзивное гуманитарное образование: практический опыт подготовки команды к инклюзивным спортивным играм</i>	1427
Сандыбаева Жанар Жанахметовна	<i>Значение и разнообразие инновационных стратегий в инклюзивном образовании</i>	1431
Сахарина Валентина Викторовна	<i>Формирование практических навыков у учащихся с особыми образовательными потребностями в условиях специального образования</i>	1435
Сейдалиева Тогжан Сансызбаевна	<i>Ерекше білім беруді қажет ететін оқушылармен жұмыста тиімді әдіс-тәсілдер</i>	1439
Серікбаева Әсия Үмбетбайқызы	<i>Инклюзивті білім берудегі бейімделген бағалау</i>	1443
Султанова Динара Акилбековна	<i>Цифровая трансформация инклюзивного процесса: Визуализация и адаптация текстов с помощью ИИ для учащихся с легкой умственной отсталостью</i>	1447
Тажмухамбетова Меруерт Женисовна	<i>Балабақшада инклюзивті білім беруді қолдануда жасанды интеллектінің маңызы</i>	1451
Татарина Татьяна Ивановна	<i>Инклюзивное образование: путь от теории к практике</i>	1455
Ткаченко Анжелика Вячеславовна	<i>Факторы формирования инклюзивной культуры в системе образования</i>	1459
Тугаева Эльвира Жангельдиновна	<i>Роль преподавателя в формировании гуманитарной инклюзивной образовательной среды</i>	1462
Фудашкина Людмила Александровна, Сабанова Кимбат Исабековна	<i>Гуманитарное образование в контексте инклюзии: инновационные технологии и их применение</i>	1466
Цихоцкая Юлия Владимировна, Оспанова Айсулу Бергенбайқызы	<i>Национальные игры и сенсорная интеграция в физическом воспитании детей дошкольного возраста</i>	1472
Чернышова Виктория Олеговна, Чаплыгина Елена Владимировна	<i>Адаптивная физическая культура как инструмент инклюзивного образования: методы, практики, перспективы</i>	1478

Чумерина Виктория Борисовна, Вагапова Людмила Руслановна	<i>Музыкальное воспитание детей 5–ти лет с особыми образовательными потребностями через учебно–методический комплекс «Музыкальное волшебство»</i>	1483
Шевченко Ольга Владимировна	<i>Дифференциация и индивидуализация обучения как форма педагогической помощи детям с особыми образовательными потребностями в начальной школе</i>	1488
Шмидт Виктория Валерьевна, Кухарева Марина Викторовна	<i>Индивидуальная работа учителя–логопеда и учителя–дефектолога с детьми, имеющими нарушения в речи, включенными в инклюзивное образование</i>	1494
Щур Дина Владимировна, Куприянчик Марина Александровна	<i>Инклюзивное гуманистическое образование как ответ на вызовы времени: синтез теории, национального наследия и практики</i>	1498

**«БІЛІМ БЕРУ ТӘЖІРИБЕСІНДЕГІ ТЕХНОЛОГИЯЛАР МЕН ИННОВАЦИЯЛАР:
ЖАҢА ҚИЫНДЫҚТАР МЕН ТИІМДІ ШЕШІМДЕР» атты
АЛТЫСАРИН ОҚУЛАРЫ
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ–ТӘЖІРИБЕЛІК КОНФЕРЕНЦИЯ МАТЕРИАЛДАРЫ
МАТЕРИАЛЫ МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ
АЛТЫНСАРИНСКИЕ ЧТЕНИЯ
«ТЕХНОЛОГИИ И ИННОВАЦИИ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПРАКТИКЕ:
НОВЫЕ ВЫЗОВЫ И ЭФФЕКТИВНЫЕ РЕШЕНИЯ»**

Материалдар жинағын
Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай
өңірлік университеті
Ө.Сұлтанғазин атындағы педагогикалық
институтының
педагогика, психология және арнайы білім
беру кафедрасында теріліп, беттелді

Компьютерлік беттеу:
Жетписбаева А.А.

Мекен-жай:
110000, Қостанай қ., Байтұрсынов көш. 47
(Пединститут ғимараты, Тәуелсіздік к-сі
118, 626 каб.)
Тел.: 8 (7142) 54-58-74 (ішкі 120).

Пішімі 60*84/18.
Көлемі 151 б.т.
Электронды нұсқасы университеттің
ksu.edu.kz сайтында орналастырылған
сәуір, 2026 жыл

Сборник материалов набран и сверстан
кафедрой педагогики, психологии и
специального образования
педагогического института
им. У.Султангазина
Костанайского регионального
университета им. Ахмет Байтұрсынұлы

Компьютерная верстка:
Жетписбаева А.А.

Адрес:
110000, г. Костанай, ул. Байтұрсынова 47
(корпус Пединститута, ул.Тәуелсіздік
118, каб. 626).
Тел.: 8 (7142) 54-58-74 (вн.120)

Формат 60*84/18.
Объем 151 п.л.
Электронный вариант размещен на сайте
университета ksu.edu.kz
апрель 2026 год

